

PUISTOSUUNNITELMASELOSTUS

Tuomaanpuisto

Tämä suunnitelmaselostus koskee Turun kaupungin I (001) kaupunginosassa sijaitsevan Tuomaanpuiston puistosuunnitelmaa. Kohde on asemakaavassa puistoalue.

Alueen kuvaus

Sijaintikartta

Suunnittelualue sijaitsee Aurajoen itäpuolella Piispankadun pohjoispäässä, yliopistoalueen länsipuolella, Turun entisellä historiallisella kasarmi-alueella. Puisto rajautuu etelässä Kasarmikatuun ja idässä Arwidssoninkatuun sekä niitä reunustaviin puutalokortteleihin. Puiston luoteisosan korkea puustoinen mäki on rajattu suunnittelualueen ulkopuolelle. Sitä hoidetaan luonnonhoitosuunnitelman mukaisesti. Puistossa sijaitseva tenniskenttä on yliopiston hallinnassa.

Tuomaanpuisto on arvokas maisematyyliä edustava kaupunkipuisto, joka on rakennettu Turun kasarmien upseerikerhon ympärille 1800-luvun lopussa.

Tausta ja puistosuunnitelman tavoitteet

Tuomaanpuiston leikkipaikka on keskustan ainoita tasamaalle rakennettuja leikkialueita. Kunnostuksen tavoitteena on toteuttaa esteetön leikkipaikka historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaaseen puistoon niin, että kunnioitetaan puiston alkuperäistä henkeä ja sommitelmaa. Lisäksi tavoitteena on lisätä puistoon liikunnallisia varusteita ja mahdollistaa eri ikäisten liikkuminen yhdessä. Valaistusta lisätään esteettömyyden saavuttamiseksi.

Puiston vuonna 2003 rakennettu leikkipaikka rakenteineen ja varusteineen on elinkaarensa päässä ja valaistuksen määrä on riittämätön. Leikkipaikan kivituhkapinnoite on epätasainen ja upottava pinnoite estää pyörätuolilla liikkumisen. Aluetta ympäröivä aita liian matala. Villiintynyt lumimarjakasvusto on levinnyt hallitsemattomasti ja peittää tärkeitä avoimia näkymiä puiston läpi. Perenna-alue on varjoisassa paikassa ja sen lajisto on yksipuolistunut.

Peruskorjauksen myötä Tuomaanpuistosta muodostuu kaikenikäisten viihtyisä ja esteetön kohtaamispaikka, joka tulee palvelemaan entistä paremmin ja monipuolisemmin kaiken ikäisiä liikkujia, toteuttaen näin Turun kaupungin Pormestariohjelmaa sekä omatoimista liikkumista tukevana kohteena osaltaan myös kaupunginvaltuuston päättämiä (11.4.2022 § 67) Turku liikuttaa kaikkia - tulevaisuuden linjauksia.

Kaupunkiympäristötoimiala teki asukaskyselyn puistoa koskien Kerro Kantasi palvelussa kesällä 2024. Vastauksia saatiin 26. Puiston rauhallista ja luonnonläheistä historiallista ilmettä arvostettiin ja sen säilyttämistä toivottiin. Leikkipaikalle toivottiin lisää tekemistä kaiken ikäisille. Puistoon ei toivottu valaistusta eikä lisää polkuja. Keskusta alueen leikkipaikka olosuhteiden parantamista on toivottu asiakkaiden taholta useissa aloitteissa ja Leikintekoa ohjelman laadinnassa.

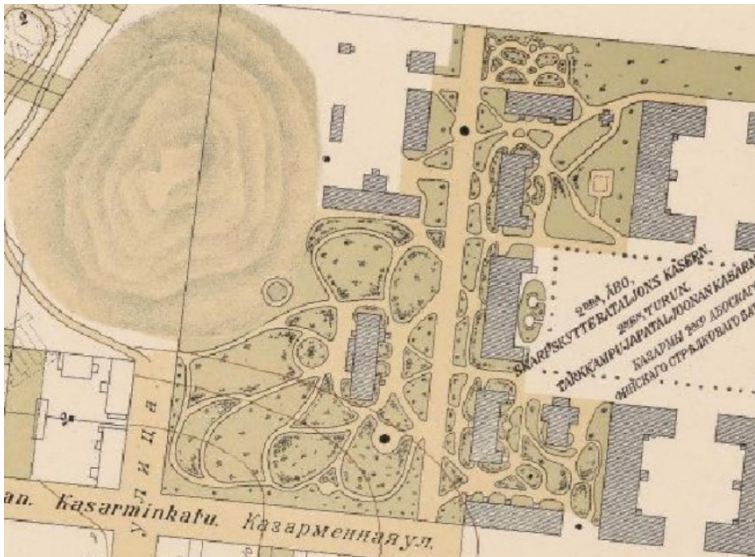
Puistossa järjestettiin asukaskävely 2.9.2024 ja suunnitelmavaihtoehtoja esiteltiin asukastilaisuudessa 16.10.2024. Suunnitelmaluonnoksia esiteltiin esteettömyysraadille 26.9.2024 ja 22.11.2024. Puisto on Folkhälsanin päiväkotikiinteistön ja Nahkurinpihan päiväkodin käytössä. Suunnitelmaluonnos esiteltiin lapsille ja henkilökunnalle 7.11.2024.

Puistosuunnitelmassa on huomioitu Kerro kantasi kyselyssä saadut vastaukset sekä asukaskävelyn ja asukastilaisuuden yhteydessä saadut kommentit.

Puiston historiaa

Turun Kasarmi, jonka osa myös historiallinen Tuomaanpuisto on, perustettiin 1800-luvun lopussa. Seutu tunnettiin tätä ennen Piispanpeltona, sillä se oli 1300-luvulla hankittu piispan viljelysmaaksi. Turun Kasarmin suunnittelutyöstä vastasi arkkitehti August Boman, joka toimi vuosien 1881–1883 välisenä aikana Suomen läänien pääkaupunkeihin perustettujen puukasarmien pääsuunnittelijana. Boman haki suunnitelmiinsa vaikutteita pohjoismaihin sekä muihin Euroopan maihin kohdistuneilta opintomatkoiltaan. Bomanin suunnittelemat tarkk'ampujapataljoonien käyttöön tarkoitetut puukasarmit noudattavat ajalle tyypillistä paviljonkimaista periaatetta.

Kasarmin puisto (nyk. Tuomaanpuisto) perustettiin alun perin maisematyyliseksi kävelypuistoksi sekä kasarmin upseerikerhon ja sairaalan edustan puistoksi. Puisto on tunnettu etenkin suurista tsaarinpoppeleistaan, jotka ovat historiallinen jäännös varuskunnan venäläisajoilta. Kasvillisuudessa on muutoinkin nähtävissä tuon ajan lajistoa, muun muassa vanhoja lehmuksia, vaahteroita, tammia, saarnia, syreenejä sekä jasmikkeita.

Kivipainonkartta vuodelta 1894.

Kartasta näkyy kasarminpuiston rajat sekä alkuperäiset maisematyylisen kasarmipuiston kasvi- ja käytäväsommitelmat.

Lähde: Turun kaupunginarkisto

Turun Kasarmi oli suomalaisen tarkk'ampujapataljoonan käytössä vuodet 1882–1901, jonka jälkeen alue siirtyi venäläisten sotilaiden haltuun Suomen itsenäistymiseen eli vuoteen 1917 asti. Venäläisten hallitessa varuskunta-alueella puiston alue rapistui ja sitä käytettiin muun muassa kaatopaikkana.

Kaunis ja vihreä varuskunta-alue rapistui 1900-luvun alun vuosikymmeninä, mutta nousi uuteen kukoistukseen 1920–30-luvuilla. Toisen maailmansodan päätyttyä kasarmialue jäi hoitamatta, joten myös puiston kunto heikkeni 1950- ja 60-luvuilla. Vuonna 1953 kasarmin puisto nimettiin virallisesti Tuomaanpuistoksi Suomen piispana vuosina 1220–1245 toimineen Piispa Tuomaan mukaan.

Viimeinen Turun kasarmilla toiminut Suomen puolustusvoimien yksikkö oli väliaikaisesti alueelle sijoitettu Turun Ilmatorjuntapatteristo, jonka hallussa kasarmi oli vuoteen 1970 asti.

Puisto pysyi alkuperäisessä asussaan aina 1970-luvulle asti, jolloin Turun Kasarmi siirtyi Turun yliopistolle. Turun yliopisto järjesti alueesta suunnittelukilpailun vuonna 1978, jonka voitti arkkitehti Matti Nurmela. Samassa yhteydessä myös Tuomaanpuiston alueen rakennuksista suurin osa purettiin. Puiston leikkikentän kohdalla sijaisi vielä 1970-luvun alussa upseerikerhon ja kasarmin kanslian käytössä ollut rakennus. Myös historiallisen maisemapuiston käytävälinjauksia ja kasvistoa raivattiin kasarmin kehittämisen yhteydessä radikaalisti. Vielä 1970-luvulla puistoaluetta reunusti kuusirivi, joka kaadettiin huonokuntoisena sekä aita, joka purettiin. Historiallinen upseeripuisto muuttui vähitellen maisematyyllisestä kävelypuistosta toiminnalliseksi julkiseksi kaupunkipuistoksi.

Puiston siirtyessä osin kaupungille vanhasta upseeripuistosta kehittyi alueen lähiasukkaiden toiminnallinen leikki- ja oleskelupuisto. Nykyinen leikkipaikka on rakennettu vuonna 2003. Puistossa on useita muistomerkkejä, jotka kertovat alueen kasarmihistoriasta.

Valokuva vuodelta 1902.

Kuvan keskellä on purettu upseerikerhon rakennus ja taustalla kasarmialue sekä nykyinen Yliopistonmäki. Istutetut poppelit, jalopuut ja syreenit on sommiteltu vapaamuotoisesti kaartuvien käytävien lomaan. Upseerikerhon vieressä on rivi mehiläispesä ja rinteessä etuvasemmalla on puinen oleskeluterassi.

Lähde: Sotamuseon arkisto

Valokuva vuodelta 1902.

Lapsia upseerikerhon eteläpuolella sijainneella kaivolla. Kaivo purettiin 1970-luvun lopulla. Oikeassa reunassa näkyvät Arwidssoninkadun alussa olevat korkeat graniittisen portinpylväät, jotka ovat edelleenkin paikoillaan.

Lähde: Sotamuseon arkisto

Nykytila ja säilyneisyys

Tuomaanpuisto on Turun ainoa 1800-luvulta peräisin oleva historiallinen upseeripuisto. Se on merkittävä suunniteltuna kokonaisuutena, jossa polkujen linjaus, nurmikoiden muoto ja laajuus, puiden ja pensaiden sijoittelu sekä puiston varusteet muodostavat kokonaisuuden.

Puiston sommitelmassa on vain jonkin verran säilyneitä piirteitä alkuperäisen toteutuksen käytävälinjauksista. Leikkipaikka sijoittuu puretun upseerikerhon paikalle. Arwidssoninkadun lehmuskujan ja vanhat jalopuut sekä tsaarinpoppelit ovat arvokasta kasvillisuutta. Puusto on hyväkuntoista.

Puiston ilmeisesti 1970-luvulla istutetut lumimarjat ovat paikoin päässeet leviämään hallitsemattomasti.

PUISTOSUUNNITELMA

Suunnitteluratkaisut sovitetaan puiston alkuperäiseen, historiallisesti arvokkaaseen sommitelmaan. Peruskorjauksessa tavoitteena palauttaa huonoon kuntoon päässyt leikkipaikka arvoiseensa asuun ja lisätä sen käytettävyyttä erityisesti esteettömänä leikkipaikkana. Muilta osin puiston nykyinen puustoinen ja vihreä ilme säilytetään ennallaan. Historiallista puistoa ja sen arvokasta ympäristöä kunnioittaen valitut kalusteet, varusteet, kasvillisuus ja pinnoitteet luovat aikakauden ilmeeseen istuvan kokonaisuuden. Monipuoliset leikki- ja liikuntamahdollisuudet lisäävät puiston vetovoimaa. Penkkien lukumäärän lisääminen ja leikkialueen pöytäpenkkiryhmät lisäävät oleskelun mahdollisuuksia. Esteettömät autopaikat Arwidssoninkadun varressa lisäävät puiston saavutettavuutta. Häikäisemättömän ja tasaisen puistovalaisuksen lisääminen leikkipaikalla helpottaa alueen esteetöntä käyttöä.

Yhteydet

Puiston läpi kulkeva reitti säilyy ja lisäksi rakennetaan alkuperäistä käytäväverkostoa mukailevia uusi puistoreittejä leikkipaikan ympärille.

Arwidssoninkadun varteen rakennetaan kaksi LE-autopaikkaa, joilta on esteetön kulkuyhteys leikkipaikalle.

Toiminnot

Leikkivarusteet uusitaan ja täydennetään siten, että kaikkia varusteita on mahdollista käyttää esteettömästi. Puiston vetonaulaksi tehdään purettua kasarmin kaivoa jäljittelevä leikkivaruste, johon kytketään leikkitoimintoja kuten liukumäki, kiipeilyverkko, peliseiniä ja vesipumppu. Leikkimökkiin pääsee sisään pyörätuolilla ja hiekkalaatikon reuna on osittain istumakorkeudella, osittain niin matalalla, että sinne pääsee myös pyörätuolilla. Leikkivarusteiden väleissä kiemurtelee kivetty reitti, joka toimii esteettömänä ratana. Kivituhkapinnat tiivistetään ja stabiloidaan sideaineella jolloin pinnasta tulee kiinteä ja tasainen. Leikkipaikan aidan ulkopuolelle tehdään kuntoilupaikka, jossa on eri ikäisille sopivia varusteita. Kaikki kalusteet, varusteet ja leikkivälineet ovat tyyppiä, joissa yhdistyvät käyttömukavuus, pitkäikäisyys ja ympäristöön sopiva ilme.

Hulevesirakenteet ja kuivatus

Leikkipaikan tasausta korjataan siten, että se on kauttaaltaan erikoistason esteetön. Leikkialue salaojitetaan. Pinnoitteet ovat vettäläpäiseviä graniittireittiä lukuun ottamatta.

Puiston lounaiskulmassa on kausittain ongelmana hulevesien lätäköityminen puistonurmikolle. Alueella on edelleen kasarmin aikaisia hulevesikaivoja, jotka poistetaan ja rakennetaan uudet hulevesikaivot. Muilta osin kuivatus ja maanpinnan taseus säilytetään nykyisellään.

Valaistus

Leikkipaikan valaisimet uusitaan ja valaistusta lisätään siten, että se on häikäisemätön ja tasainen, mikä varmistaa alueen esteettömyyden. Liikuntaesteisten autopaikkojen yhteyteen tulee myös valaistusta.

Kasvillisuus

Puiston puusto on hyvässä kunnossa ja se säilyy nykyisellään. Aiemmin poistettujen puiden tilalle istutetaan kasarmihistorian mukaisia uusia puita, hopeasalava, lehmuskia ja vaahteroita.

Rajusti levinnyt lumimarjapensaisto poistetaan ja tilalle kylvetään nurmikko. Harkittuihin paikkoihin istutetaan pensasruusuja, syreenejä ja jasmikkeita. Kuntoilupaikan perenna-alue kunnostetaan ja leikkipaikan omenapuun alle tehdään niittyalue. Puistoon istutetaan myös kukkasipuleita.

Hoitoluokitus

Puisto on Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 mukaisesti hoitoluokkaa R3 Käyttöviheralue, leikki-, oleskelu ja kuntoilualueet ovat hoitoluokkaa R2 Toimintaviheralue. Puiston hoito tapahtuu erillisen hoitosuunnitelman mukaisesti.

Suunnitelman käsittely

Puistosuunnitelma ja suunnitelman yksityiskohtia selventävä suunnitelmaselostus ovat nähtävillä 28.4.2025 -12.5.2025.

Mahdolliset muistutukset suunnitelmaan voi toimittaa ennen nähtävillä oloajan päättymistä osoitteeseen Kaupunkiympäristö, Toteutussuunnittelu, Puolalankatu 5, 3. krs, 20100 Turku tai sähköpostilla kaupunkirakentaminen.toteutussuunnittelu@turku.fi

Nähtävillä olon jälkeen toimiala käsittelee mahdolliset muistutukset ja tekee harkintansa mukaan suunnitelmaan muutoksia ennen suunnitelman viemistä päätöksentekoon. Suunnitelman hyväksyy kaupunkiympäristölautakunta. Tavoitteena on saada asia lautakunnan käsittelyyn syksyn aikana.

Lisätietoja:**Anna-Kaisa Hatakka**

vastaava rakennuttaja

puh 050-3658174

anna-kaisa.hatakka@turku.fi